

॥ श्री ॥

अथ श्री त्रिक्रमपंडिताचार्यसूत श्री नाबायणपंडिताचार्यरिचितः

॥ श्री मध्वरिजयः ॥

११. एकदशः सर्गः

प्रचूषांतबप्ररचनं फणिबाड उपशुश्र्वान ससनकादिमुनिः ।

गगनेहल्लदृष्टैरपुषत्र जनैः ९ररितं निलीनरुचिबाप पदम ॥ ११.१ ॥

अतिचित्रधाम्नि निजधाम्नि रतं ससहस्रमस्तुकमनंतममुम ।

मुनयोहभिराद्य रिनयाभरणाः ररमन्रयुंजत तदाहर्थमिमम ॥ ११.२ ॥

भगरुतमस्य रिपुलप्रमतेः समयं मनोहरतमं जगति ।

महितं भरुद्रिर्षि लोकरुपते पठतां मुहुः फलमुदेश्यति किम ॥ ११.३ ॥

अधिकाषिणां फलमलं रिदुषां भरति प्ररुतिरतिरीरती ।

इति तंफलं सफलसंकथनो भगरान प्रपंचयतु भूषिदयः ॥ ११.४ ॥

इति तैरुदीषितमुदाभमतिः ररचनं निशम्य स जगद गिषम ।

शृणुताहदरेण महनीयतमं महनीयपादसमयस्य फलम ॥ ११.५ ॥

त्रिदिवादि लभ्यमपि नास्य फलं कथितं कृषेरिषि पलालकुलम ।

स्रफलं तु मुक्तिपदमुक्तिपदं शुकशाबदादिपषमार्थरिदाम ॥ ११.६ ॥

पषमागमार्थररशास्त्रमिदं भजताममानरकलारचितम ।

ব্ৰজতামহো পৰমৰৈষ্ণৱতাং ৰতয়ে স্বৰ্লোকমজিতো দিশতি ॥ ১১.৭ ॥

ননু তত্র ঝিশ্ৰিভৰৈকপদং প্ৰতিভাতি পূৰ্ণপুৰুষস্য পুৰী ।
উপলভ্যতে যদুপমানপদং প্ৰতিবিংবমেৰ মণিৰপ্ৰগতম ॥ ১১.৮ ॥

সিতসৌধসংততিৰুচা স্ফুৰিতা পৰিতোহৰুণাশ্মগৃহপংক্তিক্ৰুচিঃ ।
ইহ মচ্ছৰীৰৱলয়ে লসিতাং অনুয়াতি মূৰ্তিমসুৰাসু হতঃ ॥ ১১.৯ ॥

শবলা ৱলীকঘটিতস্ফটিকদ্যুতিভিৰ্হৰিম্মণিময়ী ৱলভী ।
প্ৰতিসদ্ব ভাতি যমুনা মিলিতা সিতসৌৰসৈংধৱপয়োভিৰিৰ ॥ ১১.১০ ॥

য়দি নাভৰিষ্যদিহ ৰিভ্ৰমতানিয়মো জনস্য নিলয়াৱলিষু ।
ৱিকটা ৱিটংককৃতপত্ৰিততিঃ কৃতকেতৱৈক্ষ্যত কথংচন নো ॥ ১১.১১ ॥

ৱিৰিধস্তুলোপগতচিত্ৰপটীসুৱিতানলংবিমণিদামগণঃ ।
শৰণাংতৰেষ্ৰধিকপূৰণতঃ প্ৰচকাস্তি ৰিভ্ৰম ইৱাৱগলন ॥ ১১.১২ ॥

ৱিমলাকৃতিঃ প্ৰকৃতিৰেৰ মহামণিহেমময়্যখিলৱস্তুময়ী ।
ইহ সংভৱেত সকলকাংতিৰসঃ কথিতোহধিকোক্তিভিৰতঃ কৰিভিঃ ॥ ১১.১৩ ॥

তদনাদিকালমিতমুক্তিৰতেঃ অগণ্যশংভুমুখসংঘততেঃ ।
নগৰৈৰ্মহাপুৰমসংহতিমত লসতি প্ৰভোৰয়মহো মহিমা ॥ ১১.১৪ ॥

ভৱনং ৱিভাতি ভুৱনৈকপতেঃ ভুৱনত্ৰয়াদ্ধুতগুণাতিশয়ী ।

বৰমংদিবপ্রকৰমধ্যগতং দিব্ৰজমংডলস্থশশিমংডলবত ॥ ১১.১৫ ॥

স্বয়মিংদিবৈৰ পতিমানকৰী গৃহকৰ্ম যত্র কুৰুতে সুতৰাম ।
অপি কিংকৰীদশশতীমহিতা শ্ৰিয়মত্র বৰ্ণয়তি ব্ৰহ্মনি কঃ ॥ ১১.১৬ ॥

কমলাপতিঃ কমলয়াহমলয়া কমনীয়া কমললোচনয়া ।
অমৃতাহিৰাজমৃদুভোগগতঃ স্বব্ৰতোহপি তত্র বমতে পৰমঃ ॥ ১১.১৭ ॥

তৰুণপ্রভাকৰসহস্ৰৰুচং কনকাংবৰং মণিময়াভৰণম ।
হসিতাননেংদুমবৰিংদদৃশং তমবীংদ্রধাৰিণমনুস্মবত ॥ ১১.১৮ ॥

গণয়েদ বমাহস্য ন গুণানখিলান চতুৰাননশ্চতুৰাৰাগপি নো ।
ন বয়ং সহস্ৰবদনা অপি তান অপৰোদিতানতিব্ৰদেম পুনঃ ॥ ১১.১৯ ॥

ব্ৰিধয়ো ব্ৰিহংগপতয়োহগণিতা বমণীযুতাশ্চ ফণিপেংদ্রমুখাঃ ।
পৰয়োগভূৰিসুখভোগমিতা অৰলোক্য তং দধতি মোদবসম ॥ ১১.২০ ॥

সচতুৰ্ভূজা বনজপত্রদৃশো বৰবেষিণোহত্র সপিশংগপটাঃ ।
অৰুণপ্রভাশ্চ তৰুণাভ্ৰুচো ব্ৰিচবংতি নাথৰুচয়ঃ পুৰুষাঃ ॥ ১১.২১ ॥

ভগবৎসমীপমুপয়াতবতাং প্রমদো ন কেবলমলক্কতুলঃ ।
অপি তস্য লোকমতিলোকগুণং ভজতাং সুদুৰ্ভমভূৰিশুভৈঃ ॥ ১১.২২ ॥

ন ভবংতি যত্র মৃতিজন্মজৰাঃ ত্ৰিবিধং ভয়ং কিমুত দুঃখগণঃ ।

অপৰং চ কিংচিদশুভং ন ভৱেত ন গুণাদি তৎপ্রভৱমূলমপি ॥ ১১.২৩ ॥

অনুভূয়তে সুখমনংতসখৈঃ সকলৈৰলংমতিপদং সততম |
অপি তাৰতম্যসহিতৈঃ স্বৰ্গুৰুপ্ৰৱণৈঃ পৰস্পৰমুৰুপ্ৰণয়ৈঃ ॥ ১১.২৪ ॥

অতিসুন্দৰাঃ সুৰভয়ঃ পুৰুষাঃ হৰিচংদনেন নৱচংদ্রকচা |
চলচাকচামৰধৰানুচৰা ৰিচৰংতি নিত্যতৰুণা ইহ তে ॥ ১১.২৫ ॥

সৱিলাসলাস্যপৰিতুষ্টদৃশো মৃদুগীতৱাদ্যমুদিতশ্ৰৱণাঃ |
অনুৰংজয়ংতি নৱকংজদৃশো ৰমণা অমী স্বৰ্ৰমণীস্তৰুণীঃ ॥ ১১.২৬ ॥

পৰিণায়কানুপৰনাভিমুখান অনু নিস্ৰংতি হৰিণীনয়নাঃ |
ৰিমলাদ ৰিমানৱলয়াচ্ছনকৈঃ শশিমংডলাদিৱ ৰুচো ৰুচিৰাঃ ॥ ১১.২৭ ॥

অৰুণাশ্মৱণতনৱস্তনৱঃ শুভহাৰসন্নিভৰুচোহপ্যপৰাঃ |
হৰিনীলনীলৰুচয়োহত্ৰপৰাঃ প্ৰকটীভৱংতি ৰিৱিধাভৰণাঃ ॥ ১১.২৮ ॥

সুচিৰদ্যুতীৰ্দ্ধতি সূক্ষ্মতৰং স্বয়মংবৰং চ খলু বিভ্ৰতি যাঃ |
শুকনিঃস্ৰনা ধ্ৰুৱমিমা অপৰাঃ সুপয়োধৰা জলধৰাৱলয়ঃ ॥ ১১.২৯ ॥

সমতীতৱিক্ৰমভূৱাং সুদৃশাং পদপল্লৱাগ্ৰ্যনখৰক্তৰুচীঃ |
পৰভাগতঃ স্ফটিককুট্ৰিমভূঃ প্ৰকটীকৰোতি ন পুৰা প্ৰকটাঃ ॥ ১১.৩০ ॥

হৰিণীদৃশাং নিৱসনানি বৃহৎসুনিতংববিংবৰুচিৰোকচা |

शबलद्यूतीनि मदनस्य जगज्जयैरैजयंत्य इति निश्चिनुमः ॥ ११.७१ ॥

कषपल्लैरैस्तुबलितैर्ललितैः असकृत क्वरणंकनककंकणकैः ।
नरबोमबाजिरलिरल्लुमृदुप्रतनूदबैरतिमनाक तबलैः ॥ ११.७२ ॥

कुचकुण्डपूर्णतबकांतिसुधावसशेषविंदुरिसबच्छरिभिः ।
रबहावबाजिभिरुतानुपदं परिलोठिताभिरशनैरुबसि ॥ ११.७३ ॥

अपि लीलया कुरलयोल्लसितैः अपरैः करैः सहचरीनिहितैः ।
रदनैः शुचिस्मितकटाक्षरसैः चलकुण्डलोल्लसितगण्डयुगैः ॥ ११.७४ ॥

प्रगतासु तासु रणितै बशनामगिनुपुबैरिषिषु पूषा गदिताः ।
अनुरीक्षितुं तनुरिलासमिमं तरुणा भरंत्यथ निरुत्तमुखाः ॥ ११.७५ ॥

अनुपालिताः स्त्रदयितैर्दयिताः कथमप्युपेत्य कुचभावनताः ।
शनकैः पुनस्तदरलंबवलात किल ता रिशंति परमोपरनम ॥ ११.७६ ॥

हसितप्रसूनिकबोक्तुप्रणमंसुरर्णमगिसर्गतकन ।
उपगृह्यन्नमृतसिंधुसखः परनो न कस्य सुखमेधयति ॥ ११.७७ ॥

रुषपाविभद्रकसुकल्लतरुजपाविजातहविचंदनरत ।
सहितं समादिपदताननैः परिभूषयंति तदहो ऋतरः ॥ ११.७८ ॥

स्मितमाधुरीकुसुमबम्यतबौ नरचंपकादिकुसुमोल्लसितौ ।

मधुमाधुरौ मधुपगीर्मधुरौ मधुजिङ्गिप्रयान प्रमदमानयतः ॥ ११.७९ ॥

नरमल्लिकाप्रजमतीष्टतमः शुचिसंभवां प्रणयिनीशिबसि ।
कलयन स्त्रयं न कुशलेति किल प्रतिघट्टयत्यृकुचार्कुरसा ॥ ११.८० ॥

मधुबस्त्रबास्ततपतत्रततिप्रकटांतपंक्तिधृतनेत्रकचः ।
शिथिनोहनूयांति हि सहस्रदृशं जलदर्तु लम्बनिजनृत्तमहे ॥ ११.८१ ॥

शबदोल्लसंकुर्लयेक्षणया रिकचाब्रिंदकचिबाननया ।
प्रियया च शोभनशुकस्त्रनया बमते जनो मुखब हंसकया ॥ ११.८२ ॥

अभिनंदयन हिमन्तुं सुसथा स्फटिकाचलच्छलहिमाधिकृतम ।
फलनीकुलं कुसुमयन शिशिबो हसतीर फुल्लनरकुंदकचा ॥ ११.८३ ॥

हिमशीतरर्षपबितापपुबस्त्रबदोषमूलमिह नर्तुगुणः ।
प्रियमेर साधयति नित्यमहो स रिमुक्तिमानिति रिमुक्तिमताम ॥ ११.८४ ॥

अमृतप्रगुत्तमफलप्रसरान अमृतय तत्र जनताहर्षयति ।
उपभोक्तुमप्यरिधिबंधरशा प्रकृतिं प्रयाति सकलोहपि सदा ॥ ११.८५ ॥

प्रमदातिरेकमुपयात्रता प्रमदागणेन चबतोपरने ।
उपगीयते स्म मधुबं मधुजिच्छरितं सकांतततिना सततम ॥ ११.८६ ॥

ललना ललंत्यभिरबं प्रबरा ललिता लुनंति कुसुमानि पबाः ।

ইতৰাঃ স্রজো ঝিৰচয়ংতি পতীন অনুৰংজয়ংতি ন হি কাশ্চন নো ॥ ১১.৪৭ ॥

ৰনলীলয়া ঝিৰিধয়া মুদিতাঃ তৰুণা ঘনস্তননতাস্তৰুণীঃ |
সুলতালয়েষু পৰিৰভ্য বতিং বদনাৰঝিংদমধুপা দধতি ॥ ১১.৪৮ ॥

ৰসিকাঃ সুধান্সু সৰসীষু ততো ৰতনূপুৰানুকৃতসাৰসিকাঃ |
ঝিহৰংতি সাকমৰগাহ্য ধৰৈঃ জলমডুকোৎসৱহসদ্ৰদনাঃ ॥ ১১.৪৯ ॥

ঝিৰিধা ঝিধায় ঝিহতীঃ সলিলে ঝিকটেষু ঝিধ্ৰমতটেষু গতাঃ |
সুৰভিঃ সুৰ্ণমথ ঝৰ্ণকমাদদতে সখীকৰগতং মহিলাঃ ॥ ১১.৫০ ॥

জঘনাং শূকৈৰৱয়ৱাভৰ্ণৈঃ কুচকুংকুমৈশ্চ কচমাল্যৰৰৈঃ |
নয়নাং জনৈৰপি মিথোজ্জদৃশাং ঘটিতৈৰলংকৃতিৰলং ক্ৰিয়তে ॥ ১১.৫১ ॥

তনুমধ্যমা নিজগৃহাণি গতাঃ সমমাঅনামসুসমৈৰসমৈঃ |
অমৃতং পিবংত্যসুলভং ভৱিভিঃ চষকৈৰ্মহাৰজতৰত্নময়েঃ ॥ ১১.৫২ ॥

মৃদুকশ্ৰশয়্যমনুৰাগৱতাং মণিমংচমংচিতদৃশোহৱসৰে |
অপি চোদিতা অধিৰুহংতি শনৈঃ ঝিনয়ো হি ভূষয়তি সৰ্বৰসম ॥ ১১.৫৩ ॥

অভিকাং তমুন্নমিতকাং তকুচা কিল বধ্বতী স্কুসুমাং কবৰীম |
সুমুখী সুলক্ষ্যভূজমূলৱলিঃ পৰিৰভ্যতে প্ৰণয়িনাহতিৰসাত ॥ ১১.৫৪ ॥

পৃথুৰুত্তুংগকঠিনোৰসিজদ্ৰয়ৱাৰিতায়তনিজাংতৰয়োঃ |

ভুজয়োৰ্যুগেন বমণো বমণীং পৰিৰভ্য কোহত্র বময়েন্ন সুখী ॥ ১১.৫৫ ॥

স্মিতফুল্লমুল্লসিতঝিল্লিলসন্মণিকুংডলং মৃদুকটাঙ্কপটু ।
নিভৃতো নিৰীক্ষ্য সুচিৰং সুতনোঃ প্রতিচুংবতি প্রিয়তমো বদনম ॥ ১১.৫৬ ॥

নতমুন্নময়্য মুখচংদ্রমসং পৰিৰংভসংভৃতমুদা সুদৃশঃ ।
উপবম্যতে ন তৰুণেন চিৰং মধুৰাধৰামৃতবসং পিবতা ॥ ১১.৫৭ ॥

বভসারপাতিতপৃথুৰসিজঃ পৰিৰভ্য তৎক্ষণৰিয়াততৰঃ ।
মণিতাদিসৌৰতৰিতানপটু বময়ত্যমূন যুৱতিসংঘ উত ॥ ১১.৫৮ ॥

অতিলৌকিকান বময়তো বমণান বময়ংত্যালৌকিকগুণা ললনাঃ ।
অনুৰূপৰূপমতিলোকসুখং তদলৌকিকং নিধুৱনং লসতি ॥ ১১.৫৯ ॥

ন ৰতিঃ শ্রমাদিখচিতা নিয়মাদ ৰিৰহৰ্যথাহপি ন ৰধূৱৰয়োঃ ।
প্রতিকামিনীপ্রণয়তঃ কলহো ন সমস্তি দোষৰহিতে হি পদে ॥ ১১.৬০ ॥

সুখসংৱিদাঅকতয়া ৰপুষাং সুৰভিৎৱমেৱ বহিৰংতৰপি ।
হৰিধাম্নি দংপতিগণস্য ততো ননু মান্যতেহপি মুনিভিঃ সুৰতম ॥ ১১.৬১ ॥

শৃণুতাপ্যলোকৰিষয়ং ৰিষয়ং সকলস্য মুক্তনিকৰস্য দৃশাম ।
ৰপুৰিংদিৰাপতিৰমংদবসং ননু সুন্দৰং প্রকটয়ত্যনিশম ॥ ১১.৬২ ॥

মণিৰাজিৰাজিত মহামকুটং শিতিকাংতকুংতলসহস্রতয়ম ।

অলিকার্ধচংদ্রবিলসত্তিলকং শ্রবণোল্লসন্মকবকুংডলমুক ॥ ১১.৬৩ ॥

পৰিপূৰ্ণচংদ্রপৰিহাসিমুখং জলজায়তাক্ষমৰুগোষ্ঠপুটম |
হসিতারলোকললিতৈবতুলৈঃ অভিনংদয়ত প্রণতমাঅজনম ॥ ১১.৬৪ ॥

নরকংবুকংঠমহিমাংশুমহো মহিমোপলেংদ্রবহাৰধৰম |
ৰমণীয়বত্নগণবিক্ললসদ্রলয়াংগুলীয়কৰবাংগদৱত ॥ ১১.৬৫ ॥

বৰিচক্রক্ৰক্ৰকৰচক্রকৰং বিন্ধুবিংবকংবু মধুবাংবুৰুহম |
জ্বলনজ্বলদগদমুদাৰধনুঃ পৃথুবৃত্তহস্তমতিতাম্রতলম ॥ ১১.৬৬ ॥

বৰপীৰবাংসমধিৰাজদুৰোমণিমংটপাগ্র্যবিলসৎকমলম |
সজগদিদ্রসপ্তকতনূদৰকং শূভনাভিকংজগতকালিনুতম ॥ ১১.৬৭ ॥

অতিকাংতকাংচিপদকাংচিমিলতপনীয়ভংগৰুচিপিংগপটম |
বৰহস্তিহস্তসদৃশোকুয়ুগং ক্রমবৃত্তচাক্তবজংঘমুত ॥ ১১.৬৮ ॥

বৰনূপুৰং পৰমক্ৰপ্ৰপদং নৰবিক্রমদ্যুতিনখাৰলিমত |
অৰিৱাৰিৰজধ্ৰজকলংকলসৎপদপাংসুপাৰিতজগত্ৰিতয়ম ॥ ১১.৬৯ ॥

নিখিলাগমারগমিতৈবমিতৈঃ সুখসংবিদাদিভিবনংতগুণৈঃ |
প্রপদাদিকাংতসকলারয়রাকৃতিভিঃ সदैক্যবদদোষলৰম ॥ ১১.৭০ ॥

অধিকাৰিণাং গুণবিশেষবষাদ দ্ৰিপদাদ্যনংতচৰণাংততয়া |

অতিভাসিতং ঘনগুণাপঘনৈঃ ইতৰৈষ্চ তত্ৰদুচিতৈ ক্ৰুচিৰৈঃ ॥ ১১.৭১ ॥

নৰভানুভাঃ কনককাংতিপৰং বৰহাৰহাৰি হৰিনীলহৰিত |
শবলপ্রভাদিৰিধিৰিধ্যতিমত সুখবোধসৌৰভসুকপগুণম ॥ ১১.৭৪ ॥

আষ্চৰ্যবত্ৰেশ বধিকং জগত্ৰয়েপ্যাষ্চৰ্যমাষ্চৰ্যমহো মুহুমুহুঃ |
সৌন্দৰ্যসাবৈকৰসং বমাপতেঃ কপং তদানন্দয়তীহ মোক্ষিণঃ ॥ ১১.৭৩ ॥

ইজ্যতে যজ্ঞশীলৈঃ স যজ্ঞঃ প্রাজ্ঞমধ্যে পৰং প্রোচ্যতেহন্যৈঃ |
গীয়তে গেয়কীৰ্তিঃ সুগীতৈঃ বিধ্যবন্ধৈঃ সদাহনন্দসাংদ্রৈঃ ॥ ১১.৭৪ ॥

বৈকুণ্ঠে তে শ্ৰীৰিশেষা জনানামত্যাশ্চৰ্যং চিত্তৱাচামভূমিঃ |
বৈকুণ্ঠেতে শ্ৰীৰিশেষাজনানামুক্তপ্লাঘ্যে যুক্তমেতাদৃশং বম ॥ ১১.৭৫ ॥

য়ং যং সুখী কাময়তেহৰ্থমত্র সংকল্পমাত্রাত সকলোহপি স স্যাত |
ইত্যেব বেদা অপি বেদয়ংতি মুক্তিং ততঃ কো বিভৱাতিৰেকঃ ॥ ১১.৭৬ ॥

মহানন্দতীৰ্থস্য যে ভাষ্যভাৱং মনোৱাগ্ভিৰাৱৰ্তয়ংতে স্বৰশক্ত্যা |
সুৰাদ্যা নৰাংতা মুকুন্দপ্রসাদাদ ইমং মোক্ষমেতে ভজংতে সদেতি ॥ ১১.৭৭ ॥

॥ ইতি শ্ৰীমৎকৱিকুলতিলক ত্ৰিৱিক্ৰমপংডিচাৰ্যসুত
শ্ৰীনাৰায়ণপংডিচাৰ্যৰিৰচিতৈ শ্ৰীমধ্বৰিৰজয়ে
আনন্দাংকিতে একাদশঃ সৰ্গঃ ॥